



# Ίστορικά - Έθνικά

■ Η παραφροσύνη του δεξιού εξτρεμισμού στην Γερμανία

## Ρούντολφ Σαρλιέ:

**Ο Γερμανός Καθηγητής που δέν ξέχασε τὸ Δίστομο\***

Ο Ρούντολφ Σαρλιέ συνήθιζε νὰ πηγαίνει ἕνα ταξίδι τὸν χρόνο μὲ τὴν τελευταία τάξη τοῦ Λυκείου, εἴτε στὴν Ἱταλία, στὴν Ρώμη, εἴτε στὴν Ἑλλάδα, γιὰ νὰ δοῦν ἀπὸ κοντὰ τὸν ἑλληνο-ρωμαϊκὸ καὶ βυζαντινὸ πολιτισμὸ

**Ἦταν** φθινόπωρο τοῦ 1984, ὅταν ἡ 33χρονη τότε, Άννα Μπέρτελς, Γερμανίδα, πού ζοῦσε στὴν Ἑλλάδα, διάβασε στὴν γερμανικὴ ἐφημερίδα Ζιντντόιτσε Τσαϊτουνγκ (Süddeutsche Zeitung), ὅτι ὁμάδα τῶν SS ἑώρταζε τὴν ἐπέτειο ἀπὸ τὴν σφαγὴ στὸ Δίστομο στὸ Μαρκχάιντενφελντ (Marktheidenfeld), μιὰ πόλη τῆς Βαυαρίας.

Σοκαρισμένη ἀπὸ τὴν εἶδηση, καθὼς γνώριζε ἡ ἴδια γιὰ τὶς θηριωδίες τῶν ναζί στὴν Ἑλλάδα, ἔγραψε ἕνα γράμμα στὴν ἐφημερίδα μὲ τὸν τίτλο «Οἱ δολοφόνοι ἑορτάζουν στὸ Μαρκχάιντενφελντ».

Ἐκεῖ ἐξιστοροῦσε τὶ πραγματικὰ συνέβη στὸ Δίστομο τὸν Ἰούνιο τοῦ 1944, ὅταν 228 ἄνθρωποι, μεταξύ τους ἡλικιωμένοι, βρέφη καὶ παιδιά, βρῆκαν μαρτυρικὸ θάνατο ἀπὸ τοὺς ναζί, ἐνῶ μετὰ τὴν σφαγὴ οἱ κατακτητὲς ἔκαψαν καὶ τὸ χωριό.

Ἔμουν νέα καὶ ἀφελής, καθότι ὑπέγραψα τὸ κείμενο μὲ τὸ ὄνομά μου καὶ τὴν διεύθυνση πού ἔμενα στὴν Ἀθήνα», ἀναφέρει ἡ κ. Μπέρτελς στὸ ΑΠΕ-ΜΠΕ.

Δὲν ἄργησαν νὰ ἔρχονται ἀπειλητικὰ γράμματα ἀπὸ τὴν Γερμανία στὸ σπίτι της: «ἔπρεπε νὰ ντρέπεσαι», «θὰ πεθάνεις», «μὴν τολμήσεις νὰ ξαναπατήσεις στὴν Γερμανία», καὶ ἄλλα.

Ἡ Άννα διατηροῦσε ἐπαφὲς μὲ μιὰ παλιά της δασκάλα, τὴν Άγκνες,



Οἱ Γερμανοὶ στρατιῶτες πυρπολοῦν σπίτια στὸ Δίστομο.



παντρεμένη με τὸν Ροϋντολφ Σαρλιέ (Rudolf Charlier), καθηγητὴ Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν καὶ Λατινικῶν στὸ Βούρσελεν τοῦ Ἄαχεν.

Ὁ Ροϋντολφ συνήθιζε νὰ πηγαίνει ἕνα ταξίδι τὸν χρόνο μετὰ τὴν τελευταία τάξη τοῦ Λυκείου, εἴτε στὴν Ἰταλία, στὴν Ρώμη, εἴτε στὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ δοῦν ἀπὸ κοντὰ τὸν ἑλληνο-ρωμαϊκὸ καὶ βυζαντινὸ πολιτισμὸ.

Στὴν ἐπίσκεψή του τὸ 1984, ἔμαθε ἀπὸ τὴν Ἄννα καὶ τὸν σύζυγό της Δημήτρη γιὰ τὰ γεγονότα τοῦ Διστόμου. **«Ἡ σφαγὴ στὸ Δίστομο καὶ παρόμοια “γεγονότα” εἶναι ἐγκλήματα τεραστίου μεγέθους, τὸ νὰ ἐορτάζονται δέ, εἶναι μεγάλο σκάνδαλο. Θυμᾶμαι σχετικὰ τὸν Σοφοκλή: “οὐδὲν δεινότερον ἀνθρώπου”», ἀναφέρει ὁ κ. Σαρλιέ στὸ ΑΠΕ-ΜΠΕ.**

## Ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἐκδρομὴ ἀπὸ τὴν Ὀλυμπία στὸ Δίστομο

**Ἀπὸ** τὴν χρονιὰ ἐκείνη, ὁ κ. Σαρλιέ ἀποφάσισε νὰ ἐντάξει στὴν καθιερωμένη σχολικὴ ἐκδρομὴ στὴν Ἑλλάδα, ποὺ περιλάμβανε μετὰ ἀλλῶν, τὴν Ἀθήνα, τὴν Ὀλυμπία καὶ τοὺς Δελφούς, καὶ τὸ Δίστομο, ὅπου ἐπισκέπτονταν τὸ Μαυσωλεῖο, τὸ μνημεῖο γιὰ τὰ θύματα τοῦ ναζισμοῦ στὴν περιοχὴ.

**«Οἱ** μαθητὲς μου, ποὺ συμμετεῖχαν στὰ ὀκτὼ ταξίδια στὴν Ἑλλάδα ἐντυπωσιάστηκαν βαθεῖα ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα. Ταυτόχρονα ἐνθουσιάστηκαν ἀπὸ τὴν φιλόξενη συμπεριφορὰ τῶν σημερινῶν τῆς κατοίκων. Περισσότεροι μαθητὲς ἐπέστρεψαν ἀργότερα –ἐν μέρει μετὰ τὶς οἰκογένειές τους– στὴν ὡραία σας χώρα καὶ μοῦ ἔγραψαν ἐνθουσιασμένοι», περιγράφει ὁ κ. Σαρλιέ.

**Ἐπίσης,** ἡ συγκίνησή τους ἦταν μεγάλη, γιὰτὶ ὅπως πολλοὶ Γερμανοί, ποτὲ δὲν εἶχαν καὶ αὐτοὶ ἀκούσει ἢ διαβάσει γιὰ αὐτὰ τὰ ἐγκλήματα τοῦ ναζισμοῦ.

**Οἱ** ἐκπαιδευτικὲς ἐκδρομὲς κράτησαν μέχρι τὸ 1990, ὅταν καὶ ὁ κ. Σαρλιέ συνταξιοδοτήθηκε. Ὅμως ὁ Φιλέλληνας Καθηγητὴς δὲν ξέχασε τὸ Δίστομο.

**Τὸν** Ἰούνιο τοῦ 2019, 86 ἐτῶν πιά, κληρονόμησε κάποια χρήματα ἀπὸ ἕναν ξάδερφό του καὶ τὴν ἴδια μέρα διάβασε στὴν ἐφημερίδα «Griechenlandzeitung» γιὰ τὸ βιβλίο τῆς Καίτη Μανωλοπούλου: «Ἀδερῖστος Ἰούνης-Δίστομο 1944».

«Μοῦ ἤρθε ἡ φράση τοῦ Πλουτάρχου: “Οὐκ ἐν τῇ κτήσῃ τῶν ἀγαθῶν, ἀλλ’ ἐν τῇ χρήσῃ τὸ μεγ’ ἔστιν” (Σημασία δὲν ἔχει νὰ ἀποκτᾶς ἀγαθὰ, ἀλλὰ πῶς τὰ χρησιμοποιεῖς)», θὰ πεῖ.



Ἀμέσως σκέφτηκε τὴν μαρτυρικὴ πόλη τῆς Βοιωτίας, καὶ ἀποφάσισε νὰ δωρίσει στὴν Κοινότητα ἓνα χρηματικὸ ποσό. Καθότι Καθηγητὴς ὁ ἴδιος, πρότεινε τὸ ἐνδεχόμενο νὰ ἐνισχύσει τὸ Σχολεῖο στὸ Δίστομο μὲ ἀπαραίτητο ἐξοπλισμό. Μαζὶ μὲ τὴν Ἄννα, ἤρθαν σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν κ. Μανωλοπούλου, ἡ ὁποία ἔχασε τὸν πατέρα καὶ τὶς δυὸ θεῖες τῆς στὴν σφαγὴ τοῦ Διστόμου, καὶ τὴν Διευθύντρια τοῦ Λυκείου στὸ Δίστομο. Κατέληξαν λοιπὸν σὲ μιὰ δωρεὰ ἐξοπλισμοῦ, χρήσιμη γιὰ τὸ σχολεῖο: κλιματιστικὸ, λάμπτοπ, μηχανήμα φάξ καὶ φωτοαντιγράφων, ἀξίας 3.800 εὐρώ, τὰ ὁποῖα παραδόθηκαν τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 2019 στὸ Σχολεῖο.

Τὴν Παρασκευή, 22 Νοεμβρίου 2019, ὁ κ. Σαρλιέ μὲ τὴν Ἄννα, τὸν Δημήτρη καὶ τὴν κ. Μανωλοπούλου ἐπισκέφθηκαν τὸ Λύκειο τοῦ Διστόμου γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, ὅπου τοὺς ὑποδέχθηκαν θερμὰ ὅλοι οἱ Καθηγητὲς καὶ ἡ Διευθύντρια. Ἐπισκέφθηκαν τὸ Μουσεῖο Θυμάτων τοῦ Ναζισμοῦ καὶ τὸ Μουσεῖο.

Ἡ κ. Μανωλοπούλου δήλωσε ἀπογοητευμένη, ὅτι μετὰ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ποὺ συνέβησαν στὸν πόλεμο, δὲν καταλάβαμε ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνονται ἄλλοι πόλεμοι. «Δὲν ἐνδιαφέρει τοὺς πολιτικοὺς νὰ σταματήσει ὁ πόλεμος στὴν Συρία, ἀλλὰ τὶ θὰ γίνει μὲ τοὺς πρόσφυγες», ἀνέφερε προβληματισμένη.

## Ἡ φρίκη τοῦ πολέμου στὴν Γερμανία

Ὁ Ρούντολφ Σαρλιέ, ἔχοντας ζήσει ὁ ἴδιος τὴν φρίκη τοῦ πολέμου καὶ τοῦ ναζιστικοῦ καθεστώτος, προσέγγιζε πάντα μὲ σεβασμὸ καὶ εὐαισθησία τὰ θύματα.

Ἐξαιτίας τῶν συνεχῶς αὐξανόμενων βομβαρδισμῶν τοῦ Ἄαχεν ἀπὸ τὸ 1941, ἡ μητέρα του ὑποχρεώθηκε νὰ ἐγκαταλείψει τὴν πόλη μὲ τὰ τρία μικρὰ παιδιὰ τῆς τὸν Ἰούλιο τοῦ 1943, λίγο πρὶν τοὺς τελικοὺς καταστροφικοὺς βομβαρδισμοὺς τῆς πόλης ἀπὸ τοὺς Συμμάχους τὸ 1944. Ἐνδεικτικὰ, κατὰ τὴν διάρκεια τῶν τελευταίων βομβαρδισμῶν, ζοῦσαν μόνο 20.000 ἄνθρωποι ἀπὸ τοὺς 160.000 κατοικοὺς (1939) στὸ Ἄαχεν. Ἡ οἰκογένεια ἐγκαταστάθηκε σὲ ἓνα χωριὸ στὰ σύνορα μὲ τὴν τότε Τσεχοσλοβακία.

Ὁ πατέρας του, παπουτοῆς στὸ ἐπάγγελμα, τιμωρήθηκε τὸ 1943 ἀπὸ τοὺς Ναζὶ νὰ φτιάξει 200 ζευγάρια παντόφλες μὲ δική του δαπάνη καὶ νὰ τὰ παραδώσει στὸν Ἐρυθρὸ Σταυρὸ, ἐπειδὴ τὸ 1943 δὲν ἔγραψε τὸν 10χρονο ἀδελφὸ του στὴν ἐθνικοσοσιαλιστικὴ Χιτλερικὴ Νεολαία «ὡς ὄφειλε», θυμᾶται ὁ κ. Σαρλιέ.



Πρὸς τὸ τέλος τοῦ πολέμου στὴν Βέρμαχτ εἶχαν μεγάλη ἀνάγκη ἀπὸ στρατιῶτες καὶ στρατολογούνταν ὅ,τι ἀνδρικός πληθυσμὸς εἶχε ἀπομείνει στὴν Γερμανία.

Ἔτσι ἐπιστρατεύθηκε καὶ ὁ πατέρας του, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἦταν καρδιοπαθής, τὸν Ἀπρίλιο 1945, δηλαδὴ τέσσερις ἐβδομάδες πρὶν τὴν λήξη τοῦ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, καὶ ἐπέστρεψε τὸ 1947 ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία. Ἡ οἰκογένειά του ἔζησε σὲ πρωτόγονες συνθῆκες, ὅταν ἐπέστρεψε στὸ ἰσοπεδωμένο Ἄαχεν. Ὁ νεαρὸς Ροῦντολφ φοίτησε στὸ Γυμνάσιο Κάιζερ Κάρλ, μέσα στὰ ἐρείπια, καὶ σπούδασε στὴν Βόννη τὸ 1956-63 Κλασσικὴ Φιλολογία, Λατινικὰ καὶ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά.

Ὁ ἀντιμιλιταρισμὸς πέρασε καὶ στοὺς δυὸ του γιουὺς, γεννημένους τὸ 1967 καὶ 1968 ἀντίστοιχα, οἱ ὁποῖοι ἀρνήθηκαν τὴν στράτευση καὶ ὑπηρετήσαν ἐναλλακτικά, περισσότερο χρόνο, σὲ ἐργαστήριό ὅπου ἐργάζονται ἄτομα μὲ ἀναπηρίες καὶ σὲ γηροκομεῖο. «Στὴν ἀπόφαση αὐτὴ ἔπαιξαν σημαντικὸ ρόλο συχνὲς συζητήσεις γιὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ πολέμου μὲ τὴν γιαγιά τους, τὴν μητέρα μου», ἐξηγεῖ στὸ ΑΠΕ-ΜΠΕ ὁ κ. Σαρλιέ.

Ὁ κ. Σαρλιέ παραμένει ἕνας σκεπτόμενος καὶ ἐνεργὸς πολίτης καὶ ἀνησυχεῖ γιὰ τὴν ἀνοδο τοῦ δεξιῦ ἐξτρεμισμού στὴν Γερμανία: «Εἶναι τρομακτικὴ αὐτὴ ἡ τροπή. Ἀπαιτεῖ τὴν ἀντίστασή μας καὶ μιὰ μόνιμη προσπάθεια γιὰ τὴν συνεννόηση ἀνθρώπων καὶ λαῶν», ἐπισημαίνει. □



Τὸ Μουσολεῖο.

(\*) Βλ. <https://www.tovima.gr/2019/11/23/society/rountolf-sarlie-o-germanos-kathigitis-pou-den-ksexase-to-distomo/> • Ἐπιμέλ. ἡμετ.